

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Бевзюк Ангеліна Костянтинівна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ. 66

Піть Ігор Юрійович

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА СКОЄННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 68

Данілов Олександр Дмитрович

ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА АПАРАТУ СУДУ ЯК СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ. 72

Зільберт Валентина Сергіївна

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД
ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ 75

Костюк Михайло Анатолійович

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ ГАРАНТІЙ ДЕРЖАВИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
СУДОВИХ РІШЕНЬ. 77

Малюта Владислав Васильович

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ
ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ
СКАРГ 80

Негара Олена Віталіївна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ
ПОСЛУГ 82

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНА ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович

НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ПРАВОВІ ВИКЛИКИ 86

Мельничук Ольга Степанівна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ДОКТРИН У КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ACQUIS EC 89

Кравченко Сергій Петрович

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДОКТРИНИ ПРАВА 93

Чувакова Ганна Михайлівна

АНОМАЛІЇ ГАЛУЗЕВОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 96

Рязанов Михайло Юрійович

НОРМАТИВНИЙ ФАКТ ЯК ФОРМА АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ. 98

Антошина Ірина Володимирівна

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ ПРАВА У ЦИФРОВУ ЕРУ 102

Ковбасюк Степан Валерійович

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИТЕРІЇ ІЕРАРХІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ. 105

Іванчук Віра Євстафіївна

ЗАВДАННЯ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРАВА. 107

Грунь Олександр В'ячеславович

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВПЛИВУ ІКТ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ. 110

Лисак Станіслав-Юрій Юрійович

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ 113

СЕКЦІЯ 3. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Аніщук Ніна Володимирівна

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРИ ЄФИМЕНКО У РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ
XX СТ. 116

4. Про введення мораторію на примусову реалізацію майна: Закон України від 29.11.2001 № 2864-III. Дата оновлення: 06.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2864-14#Text> (дата звернення 01.04.2026).

5. Про відновлення платоспроможності державних вугледобувних підприємств: Закон України від 13.04.2017 № 2021-VIII. Дата оновлення: 11.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2021-19#Text> (дата звернення 01.04.2026).

6. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI. Дата оновлення: 01.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text> (дата звернення 01.04.2025).

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Дата оновлення: 07.02.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 01.04.2026).

Ключові слова: казначейство, центральний орган виконавчої влади, рішення суду, виконання рішення суду, правове регулювання.

Key words: treasury, centralexecutivebody, courtdecision, executionofcourtdecision, legalregulation.

Малюта Владислав Васильович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ СФЕРИ ДІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ» ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН» ПРИ РОЗГЛЯДІ СКАРГ

Актуальність теми дослідження полягає у необхідності подолання нормативно-правової невизначеності щодо ідентифікації юридичної природи «скарги» як інструменту ініціювання адміністративної процедури. Із набранням чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» виникла системна колізія між його положеннями та нормами Закону України «Про звернення громадян», що в умовах відсутності сталої практики може призводити до помилкової кваліфікації правовідносин суб'єктами владних повноважень.

Критичним аспектом цієї проблеми є дефіцит чітких критеріїв, за якими орган влади має відмежовувати оскарження адміністративного акта від загальних звернень щодо недоліків у діяльності органу. За таких обставин наукового обґрунтування потребує механізм розмежування зазначених законів за предметом регулювання, суб'єктом складом та правовими наслідками. Розробка прикладного алгоритму такої диференціації є фундаментальною для забезпечення принципу юридичної визначеності, впровадження стандартів належного врядування та запобігання правозастосовному свавіллю, що й зумовлює нагальну потребу у комплексному аналізі окресленої проблематики.

Розмежування вказаних правових інститутів вимагає дослідження сфери застосування Закону України «Про адміністративну процедуру» та Закону України «Про звернення громадян».

Частиною 1 ст. 78 Закону України «Про адміністративну процедуру» визначено: «Право на адміністративне оскарження відповідно до цього Закону має особа, яка вважає, що: 1) прийнятим адміністративним актом чи його виконанням порушено або може бути порушено її право, свобода чи законний інтерес; 2) процедурне рішення або дія, бездіяльність адміністративного органу негативно впливає на її права, свободи чи законні інтереси». Крім цього, зі змісту положень ч.ч. 3, 4 ст. 78 Закону України «Про адміністративну процедуру» вбачається, що об'єктом адміністративного оскарження за ЗАП, окрім кінцевого адміністративного акта, є також процедурні рішення та процедурні дії адміністративного органу. При цьому законодавець розмежовує їх на ті, що підлягають оскарженню до моменту прийняття основного рішення (зокрема, щодо доступу до матеріалів справи, відводу посадових осіб чи зупинення провадження), та ті, скарги на які розглядаються вже після завершення адміністративного провадження разом із оскарженням фінального акта [1].

Таким чином, процедура оскарження, встановлена Законом України «Про адміністративну процедуру», застосовується виключно до оскарження адміністративних актів та процедурних рішень в рамках адміністративної справи. Із системного тлумачення з визначенням адміністративної справи, натомість, вбачається, що скаргастосується публічно-правових відносин щодо усунення перешкод у процедурі забезпечення реалізації права, свободи чи законного інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, скасування адміністративного акта, який перешкоджає захисту її права, свободи чи законного інтересу.

Вказане варто порівняти із визначенням у ст. 3 Закону України «Про звернення громадян». Так, за цим визначенням, скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб. Зі змісту частин 1 та 2 статті 12 Закону України «Про звернення громадян» вбачається встановлення чіткого пріоритету спеціальної процедури: дія зазначеного Закону не поширюється на правовідносини, що належать до предмета регулювання Закону України «Про адміністративну процедуру», які відтепер мають розглядатись виключно у порядку, визначеному останнім [2].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що Закон України «Про адміністративну процедуру» остаточно виокремив розгляд скарг як спеціальний процедурний механізм, що застосовується виключно для оскарження індивідуальних актів, дій чи бездіяльності, які безпосередньо впливають на правовий статус конкретного учасника адміністративної справи. Натомість за Законом України «Про звернення громадян» підлягають розгляду всі інші категорії скарг, що не мають

ознак адміністративної справи та спрямовані на загальне поновлення справедливості чи покращення публічного управління, зокрема: скарги на неналежну організацію роботи установ, етичну поведінку посадових осіб, незадовільний стан публічних благ тощо.

Список використаних джерел:

1. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20> (дата звернення: 07.04.2026)
2. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 07.04.2026).

Ключові слова: адміністративна процедура, адміністративне оскарження, звернення громадян, адміністративна справа.

Key words: administrative procedure, administrative appeal, citizens' appeals, administrative case.

Негара Олена Віталіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри адміністративного і фінансового права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ НАДАВАЧІВ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Дослідження правового регулювання має важливе як теоретичне, так і практичне значення для функціонування правової системи, оскільки дозволяє більш ґрунтовно зрозуміти сутність права як особливого соціального регулятора, розкрити механізм його впливу на суспільні відносини та визначити ефективність дії правових норм. Як зазначає О. Мельник, «правове регулювання є різновидом юридичного впливу, що здійснюється шляхом закріплених державою загальних правил поведінки і поширюється не тільки на суспільні відносини та зв'язки між людьми, а й охоплює фактичні обставини, а також події, що відбуваються незалежно від волі та свідомості людей» [1, с. 134]. Вбачається, що дослідження правового регулювання антикорупційної суб'єктності надавачів публічних послуг зумовлено потребою: забезпечення прозорості та доброчесності їх діяльності; здійснення ефективного контролю за ними; виявлення прогалин у законодавстві та вдосконалення правових механізмів запобігання корупції у сфері публічного адміністрування.

Зважаючи на ієрархію законодавчих актів України, першочергово слід проаналізувати приписи Конституції України, що прямо та/або опосередковано регулюють питання антикорупційної суб'єктності надавачів публічних послуг [2]. Так, будучи Основним Законом держави, Конституція визначає засади формування та реалізації державної політики в усіх сферах суспільного життя, вод-